

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/176/2022
Identifikačné číslo spisu:	1717208030
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1717208030.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o dedičstve po poručiťke P. K., rod. R., naposledy bývajúcej v U., zomrelej E., za účasti dedičov 1/ Y. Z., narodenej E., Senec, Q., 2/ G. K., narodenej E., U., obe zastúpené advokátkou JUDr. Vierou Kubicovou, Bratislava, Záhradnícka 68, 3/ T. P., narodenej E., U., zastúpenej advokátkou Mgr. Erikou Sojkovou, Bratislava, Rybníčná 40, 4/ Y. K., naposledy bývajúceho v U., zomrelého E. (pozostalý manžel, ktorý v priebehu dedičského konania zomrel, bez zanechania závetu), vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 4D/340/2017, o dovolaní dedičky 3/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2020 sp. zn. 7CoD/5/2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením zo 07. mája 2020 č. k. 4D/340/2017-546

- určil všeobecnú cenu daru dedičke G. K. v sume 54.288,14 eur a všeobecnú cenu daru dedičke T. P. v sume 7.816,66 eur (výrok I.),

- určil, že z celého dedičstva pozostávajúceho z aktív aj pasív dedičstva nadobudnú dedičia Y. Z., rod. K., narodená E., bytom Q., v podiele 44845/100000 a T. P., rod. K., narodená E., bytom J., v podiele 10310/100000 (výrok II.),

- určil, že do dedičstva po nebohom Y. K., rod. K., narodeného E., r. č. XXXXXX/XXX, I., z celého dedičstva pozostávajúceho z aktív aj pasív dedičstva pripadne podiel 44845/100000 (výrok III.),

- určil, že odmena notára JUDr. Ľubomíra Vľhu, ako súdneho komisára v tejto dedičskej veci je 250,00 eur, náhrada hotových výdavkov je 35,34 eur, spolu 285,34 eur, sadzba DPH je 20 %, t. j. 57,06 eur, teda spolu 342,40 eur, ktorú sumu sú mu povinní zaplatiť dedičia podľa vzájomného pomeru čistej hodnoty ich dedičských podielov, t. j. Y. Z. je povinná zaplatiť sumu vo výške 153,55 eur, T. P. sumu vo výške 35,30 eur a dedičia po nebohom Y. K. sumu vo výške 153,55 eur, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia na účet notára vedený v L., č. ú. IBAN: U., variabilný symbol XXXXX

(výrok IV.),

- určil, že účastníci sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok vo výške 45 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia na účet Okresného súdu Pezinok (výrok V.).

1.2. V odôvodnení napadnutého uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že poručiťka zomrela ako vydatá a mala tri deti, Y. Z., G. K. a T. P.. Pozostalý manžel Y. K. zomrel v priebehu dedičského konania a poručiťka zomrela bez zanechania závetu. Poukázal na to, že o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré zaniklo smrťou poručiťky, o určení aktív a pasív dedičstva a o určení všeobecnej ceny majetku poručiťky, výšky dlhov poručiťky a čistej hodnoty dedičstva, bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 13D/195/2008-250 z 15. apríla 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 13CoD/22/2010-318 z 31. decembra 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 19. apríla 2011. Zákonnými dedičmi po poručiťke v prvej dedičskej skupine sa stali jej deti a pozostalý manžel, každý z nich rovnakým dielom, t. j. v podiele 1/4, pričom pozostalý manžel v priebehu dedičského konania zomrel, a preto jeho zákonný podiel bude predmetom samostatného dedičského konania po ňom. Dedičia po zákonnom poučení dedičstvo neodmietli a medzi dedičmi nedošlo k dohode o vyporiadaní dedičstva. Súd prvej inštancie tak mal za to, že do úvahy prichádzalo potvrdenie dedičstva dedičom podľa ich zákonných podielov v zmysle ustanovenia § 175q ods. 1 písm. d) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“). Súd prvej inštancie uviedol, že pri rozhodovaní a hodnotení dôkazov vychádzal zo všetkých dôkazov vykonaných v dedičskom konaní a tieto vyhodnotil dôsledne v súlade s rozhodnutiami odvolacieho súdu (uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 13CoD/22/2010-318), dovolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/130/2011), odvolacieho súdu (uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3CoD/1/2013-395 a č. k. 7CoD/6/2015-443) a dovolacieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/3/2017), pričom sa riadil záväzným právnym názorom vysloveným súdmi vyššieho stupňa v citovaných rozhodnutiach. Konštatoval, že najvyšší súd svojím ostatným vyššie citovaným uznesením zrušil príslušné rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave výlučne z procesných dôvodov a neuložil súdu žiadnu povinnosť týkajúcu sa prípadného doplnenia dokazovania, resp. vykonania nových dôkazov. Súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené ďalšie dokazovanie nevykonával, avšak pri hodnotení už vykonaných dôkazov sa spravoval záväznými právnymi názormi súdov vyššieho stupňa. V rozhodnutí konštatoval, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. územie U., tvoriace predmet dedičstva boli na účely stanovenia všeobecnej hodnoty majetku poručiťky ocenené na základe Znaleckého posudku Ing. Stanislava Vájčika č. 21/2007 na sumu 23.235,74 eur, o čom bolo už právoplatne rozhodnuté. Dedička T. P. si v súlade s ustanovením § 484 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“) uplatnila započítanie na dedičský podiel voči dedičke 2/ G. K. do jej podielu z dôvodu, že táto bola poručiťkou obdarovaná za života a nejednalo sa o obvyklé darovanie, pričom predmetom obdarovania boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, kat. územie U. v podiele 4/6 a k obdarovaniu došlo na základe darovacej zmluvy, ktorej vklad bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 27. mája 2004 pod č. k. P.. Pri určovaní ceny daru vychádzal súd prvej inštancie zo Znaleckého posudku Ing. Stanislava Vájčika č. 21/2007. Nakoľko predmetom darovania bol spoluvlastnícky podiel k predmetným nehnuteľnostiam vo veľkosti 4/6, hodnota daru stanovená na základe vyššie uvedeného znaleckého posudku je v sume 92.942,96 eur. S poukazom na to, že tento dar pochádzal z bezpodielového spoluvlastníctva manželov darcov (poručiťka P. K. a jej pozostalý manžel Y. K.), časť daru pripadajúca na poručiťku predstavuje sumu 46.471,48 eur, ktorú ako sumu ustálil ako hodnotu daru v prospech dedičky 2/ G. K., pre účely započítania v tomto dedičskom konaní. V priebehu dedičského konania dedička 2/ G. K., predložila Znalecký posudok č. 57/2009 vypracovaný znalcom Ing. Ivanom Izakovičom, na základe ktorého bola nehnuteľnosť tvoriaca predmet daru ocenená ku dňu účinnosti darovacej zmluvy, t. j. k 27. máju 2004 na sumu 111.000 eur. Táto suma bola znalcom znížená o cenu vecného bremena, a to práva doživotného užívania predmetných nehnuteľností darcami (poručiťky a jej pozostaleho manžela Y. K.) o sumu 13.502,79 eur. Po znížení bola cena nehnuteľnosti vo výške 97.497,21 eur. Súd prvej inštancie na tento znalecký posudok neprihliadol, keďže prihliadal na vývoj cien v spoločnosti (s poukazom na R 5/1970, keď je potrebné každý jeden prípad posudzovať podľa konkrétnych okolností). Súd prvej inštancie pri započítaní neznižil hodnotu daru o vecné bremeno v zmysle citovaného znaleckého posudku, ktorá bola určená ako strata na prenájme celej nehnuteľnosti od uzatvorenia darovacej zmluvy do dňa smrti poručiťky, keďže v zmysle čl. III Darovacej zmluvy a

zmluvy o zriadení vecného bremena z 10. mája 2004 sa obdarovaná G. K. zaviazala poskytnúť všetku potrebnú pomoc a opateru v starobe až do dožitia a v prípade smrti zabezpečiť riadne pochovanie. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že vecné bremeno nebolo zriadené ako odplátne. Z toho istého dôvodu súd prvej inštancie neprihliadal na vyčíslené náklady G. K., ktoré poskytla rodičom v dôsledku starostlivosti o nich, pričom konštatoval, že tieto náklady si dedička G. K. iba vyčísli, avšak neuplatnila si ich v dedičskom konaní na prípadné započítanie ako pohľadávku voči ostatným dedičom. V rozhodnutí ďalej uviedol, že dedička Y. Z. žiadala o započítanie na dedičský podiel voči dedičke T. P. do jej podielu z dôvodu, že táto bola poručiiteľkou obdarovaná za života a nejednalo sa o obvyklé darovanie, pričom sa jednalo o hodnotu daru v zmysle Darovacej zmluvy z 03. mája 2000, na základe ktorej boli T. jej rodičmi darované nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX v kat. území T.. Dedička T. P. žiadala o započítanie na dedičský podiel voči dedičke G. K. do jej podielu z dôvodu, že táto bola poručiiteľkou obdarovaná za života a nejednalo sa o obvyklé darovanie. Jednalo sa o hodnotu daru v zmysle Darovacej zmluvy z 03. mája 2000, na základe ktorej boli G. K. jej rodičmi darované nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX v kat. území T.. Na základe Znaleckého posudku Ing. Ivana Izakoviča č. 88/2009, bol ocenený predmet daru, a to nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, kat. územie T. na sumu 46.900 eur. Predmetný znalecký posudok obsahoval aj samotnú darovaciu zmluvu, vklad ktorej bol povolený do katastra nehnuteľností dňa 07. júna 2000, na základe ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, kat. územie T. darované darcami (poručiiteľka P. K. a jej pozostalý manžel Y. K.) obdarovaným G. K. a T. P., každej v podiele 1/2. Ustálil, že cena predmetu daru na každú z jednotlivých obdarovaných predstavuje po zaokrúhlení sumu 7.816,66 eur. Započítanie v zmysle ustanovenia § 484 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie vykonal tak, že k čistej hodnote dedičstva, ktorá bola stanovená na sumu 22.621,95 eur boli pripočítané všetky zápočty, t. j. T. P. voči G. K. vo výške 46.471,48 eur, Y. Z. voči T. P. vo výške 7.816,66 eur a T. P. voči G. K. vo výške 7.816,66 eur. S prihliadnutím na dary jednotlivým dedičom určil, že jednotlivým dedičom patrí podiel vo výške: Y. Z. 21.181,69 eur, G. K. mínus 33.106,45 eur, T. P. 13.368,03 eur a nebohý Y. K. 21.181,69 eur. S poukazom na § 484 Občianskeho zákonníka uviedol, že nie je povinnosťou dediča, aby niečo do dedičstva vracal a v takomto prípade sa chýbajúci rozdiel rozdelí medzi ostatných dedičov (chýbajúca suma $33.106,45 \text{ eur} : 3 = 11.035,48 \text{ eur}$). Súd prvej inštancie sa zaoberal námietkami dedičky T. P. uvedenými v jej vyjadrení k odvolaniu, týkajúcimi sa nadobudnutia nehnuteľností dedičkou Y. Z., ktoré boli následne prevedené na rodičov všetkých troch zákonných dedičiek (dcér), nehnuteľností na LV XX, kat. územie T. a dospel k záveru, že tieto okolnosti nemajú žiaden vplyv na rozhodnutie o dedičstve. Poukázal pritom na znenie kúpnej zmluvy z 18. mája 1997 uzavretej medzi Y. a Y. Z. na strane predávajúcich a Y. a P. K. na strane kupujúcich, z ktorej vyplýva, že predávajúci nadobudli predmetné nehnuteľnosti titulom dedenia a nie darom, pričom sa jedná o osobitný právny vzťah medzi účastníkmi kúpnej zmluvy bez akéhokoľvek vplyvu na dedičstvo.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie dedičky 3/, uznesením z 30. novembra 2020 sp. zn. 7CoD/5/2020 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a určil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie zároveň možno logicky vyvodit' aj záver súdu prvej inštancie ohľadom hodnoty predmetu daru na každú z jednotlivých obdarovaných v sume 7.816,66 eur, keď z napadnutého uznesenia vyplýva, že na základe Darovacej zmluvy z 03. mája 2000 darovali poručiiteľka a Y. K. dedičkám 2/ a 3/ nehnuteľnosti zapísané na LV č. XX, kat. územie T.. Darcovia boli spoluvlastníkmi predmetu daru tak, že Y. K. mal podiel na darovaných nehnuteľnostiach vo veľkosti 1/3 a Y. K. spolu s poručiiteľkou mali v podielovom spoluvlastníctve podiel na darovaných nehnuteľnostiach vo veľkosti 2/3. Nakoľko poručiiteľka za života darovala obdarovaným svoj podiel na nehnuteľnostiach, a to každej vo veľkosti 1/2, bol správny záver súdu prvej inštancie, že dar pre každú z obdarovaných z majetku poručiiteľky predstavoval podiel vo veľkosti 1/6 k celku v prospech každej z obdarovaných. Nakoľko pri výške hodnoty darovaných nehnuteľností vychádzal súd prvej inštancie zo Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom, v zmysle ktorého bola všeobecná hodnota daru určená sumou 46.900 eur, správne ustálil, že 1/6 z tejto sumy predstavujúca hodnotu daru pre každú z obdarovaných dedičiek je vo výške 7.816,66 eur ($46.900 : 6 = 7.816,66$).

2.2. Odvolateľka v podanom odvolaní ďalej argumentovala tým, že vysvetlenie dôvodu, pre ktorý súd prvej inštancie pri určení hodnoty daru vychádzal práve zo Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom nedáva dostatočný podklad k tomu, aby jej dával zmysel, nakoľko nestanovoval hodnotu predmetných nehnuteľností ku dňu smrti poručiteľa, ale spätne k dátumu 07. júna 2000. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že sa stotožňuje s názorom uvedeným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/40/2017, na ktorý poukazovala aj odvolateľka, a v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že „už zo samej podstaty matematického výpočtu, ktorým sa realizuje započítanie v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že význam tu má nielen správne určenie celkovej ceny poručiteľovho majetku v čase jeho smrti, ale tiež správne určenie hodnoty daru (zápočtu). Hodnota daru v čase jeho nadobudnutia (najmä v prípade nehnuteľností) nemusí byť totožná s hodnotou daru v čase smrti poručiteľa; rozhodujúcou však je všeobecná cena darovanej veci v čase darovania, teda nie v čase smrti poručiteľa alebo prejednávania dedičstva. Všeobecnou cenou sa pritom rozumie cena, za ktorú by v danom mieste a čase (obdarovania) bolo možné obstarat' rovnakú (obdobnú) vec v závislosti od ponuky a dopytu.“ Súd prvej inštancie pri určení hodnoty daru vychádzal zo Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom, ktorý stanovil všeobecnú hodnotu pozemku v obci Kostolná pri Dunaji, okres Senec, kat. územie T., parcela č. 7/1, č. 8/1 ku dňu 07. júna 2000, t. j. k dátumu vkladu vlastníckeho práva z Darovacej zmluvy uzatvorenej dňa 03. mája 2000 medzi poručiteľkou a jej nebohým manželom v právnej pozícii darcov a dedičkou 2/ a 3/ v právnej pozícii obdarovaných, ktorej predmetom bolo darovanie ohodnocovaných nehnuteľností. Pri vypracovaní predmetného posudku použil znalec právny predpis, a to vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení Vyhlášky č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov v znení neskorších predpisov. V konaní bol pre účely ocenenia darovaných nehnuteľností predložený aj Znalecký posudok č. 032/2000 z 28. apríla 2000 vypracovaný Ing. Jurajom Ivančom, v ktorom znalec použil vyhlášku č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov, podľa ustanovení ktorej sa zisťujú ceny nehnuteľností (stavieb, bytov, nebytových priestorov, pozemkov a trvalých porastov pre účely určenia výšky dane podľa zák. SNR č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností a pre určenie vyvolávacej ceny pre verejné dražby, ak jej stanovenie nie je upravené inak). K významnej zmene vo výkone znaleckej činnosti došlo v súvislosti s daňovou reformou a so zmenami niektorých daňových predpisov od 01. januára 2004, keď na právne úkony súvisiace s nehnuteľnosťami v prípade, ak sa zároveň vyžaduje ich ocenenie, toto ocenenie sa predkladá vo vyjadrení ich všeobecnej, teda trhovej hodnoty. Išlo tak už o oceňovanie pre účely zrealizovania ceny na tzv. trhovej báze. Odvolací súd má za to, že práve z uvedených dôvodov, spočívajúcich v podstatnej a významnej zmene právnych predpisov upravujúcich oceňovanie nehnuteľností, došlo k takej zmene ocenenia rovnakých nehnuteľností v rámci oboch znaleckých posudkov. Cena darovaných nehnuteľností podľa Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom sa aj odvolaciemu súdu javila ako spravodlivejšia, nakoľko zohľadňuje reálnu trhovú cenu nehnuteľností podľa ich stavu v čase darovania, než znalecká cena nehnuteľností určená znaleckým posudkom opierajúcim sa o cenový predpis, ktorý reguloval ceny nehnuteľností pre potreby štátnych orgánov a pre vymedzené právne úkony, a to bez zohľadnenia cenového vývoja, polohovej diferenciácie a vplyvov realitného trhu.

2.3. Námietky odvolateľky týkajúce sa Znaleckého posudku č. 88/2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom dňa 02. novembra 2009 neposúdil odvolací súd ako opodstatnené. Predmetný znalecký posudok bol v konaní predložený dedičkami 1/ a 2/, t. j. bol predložený aj jednou z obdarovaných (dedička 2/) z darovacej zmluvy, ktorá zároveň bola aj zadávateľom na vypracovanie predmetného znaleckého posudku, preto o tvrdení zjavnej účelovosti objednávky jednej z dedičiek nemožno podľa názoru odvolacieho súdu uvažovať. V predmetnom znaleckom posudku na strane 3 (č. l. 224) znalec uvádza, že miestna obhliadka spojená s miestnym šetrením bola vykonaná dňa 24. júna 2009 za účasti zadávateľa, čo nekorešponduje s tvrdením odvolateľky. Zároveň odvolací súd s poukazom aj na dlhoročnú prax má za to, že v rámci znaleckého oceňovania je bežné oceňovanie nehnuteľností spätne k určitému dátumu, a to aj po viac ako 9 rokoch. Podľa názoru odvolacieho súdu znalec zároveň správne postupoval pri vypracovaní znaleckého posudku, keď aplikoval platnú a účinnú vyhlášku Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení vyhlášky č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov v znení neskorších predpisov. Predmetná vyhláška neobsahovala v prechodných ustanoveniach také ustanovenie, aké napríklad obsahovala t. č. už zrušená vyhláška č. 86/2002 Z. z. Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, podľa ktorej znalecký posudok zadáný žiadateľom pred účinnosťou tejto vyhlášky sa vypracuje podľa doterajších právnych predpisov. Preto podľa názoru odvolacieho súdu nová právna úprava zavedená vyhláškou č. 492/2004 Z. z. mala účinky okamžitej aplikability a neumožňovala spätnú aplikáciu v čase vykonávania znaleckého úkonu zrušenej vyhlášky. Z uvádzaných dôvodov má odvolací súd za to, že znalec postupoval správne, keď pri stanovení všeobecnej hodnoty nehnuteľností, a to síce spätne k dátumu 07. jún 2000, aplikoval právnu úpravu účinnú v čase vypracovania znaleckého posudku.

2.4. Vo vzťahu k námietke odvolateľky ohľadom osvedčenia o vydržaní, z obsahu spisu vyplýva, že Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní vlastníckeho práva vydaného formou notárskej zápisnice N 120/97, NZ 192/97 z 15. októbra 1997 (č. l. 305-307) bolo vykonané za prítomnosti Y. Z. (dedičky 1/), ktorá vyhlásila, že navrhovateľmi tohto právneho úkonu sú manželia Y. K. a P. K., ktorí sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti v kat. území W., a to pozemku vedeného na LV č. XX, parc. č. 7/1 záhrady vo výmere 805 m², parc. č. 8/1 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 674 m² v 1/3 v pomere k celku. Z týchto listín však odvolací súd nevyvodil relevantné skutkové okolnosti, ktoré by mali vplyv na predmetné dedičské konanie, nakoľko týmito úkonmi nedošlo k bezplatnému nadobudnutiu majetku dedičky 2/ od poručiťky.

2.5. K ostatnej odvolacej námietke odvolateľky, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP) uviedol, že v posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správny právny predpis, namietaná vada konania nebola odvolacím súdom zistená.

2.6. Na základe uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie (vrátane výroku o odmene notára a súdnom poplatku) podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 1 písm. a) OSP, nakoľko sa jedná o konanie, ktoré sa mohlo začať aj bez návrhu.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dedička 3/ (ďalej aj „dovolaťka“) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. K dôvodom dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že jej bolo zo strany súdu prvej inštancie nielen odopreté právo dozvedieť sa o príčinách napadnutého uznesenia právom predvídaným spôsobom, ale odňala sa jej aj možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie v rámci využitia riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, a teda zo strany súdu prvej inštancie bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie. Odvolací súd v napadnutom uznesení (odsek 20.) konštatoval, že námietky sú neopodstatnené, pretože uznesenie o dedičstve nie je rozsudkom, a preto údajne nemusí obsahovať náležitosti podľa § 157 ods. 2 OSP. S názorom odvolacieho súdu dovolateľka nesúhlasí, pretože je nielen v priamom rozpore s ustanoveniami § 167 ods. 2, § 169 ods. 2 a § 157 ods. 2 OSP, ale je aj v priamom rozpore so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu dokonca už vysloveným v tejto konkrétnej právnej veci. Napadnuté uznesenia súdov oboch inštancií boli vydané v rozpore so spomínanými ustanoveniami OSP ako aj so záväzným právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tejto veci, a teda sú opätovne nezákonné a nepreskúmateľné. Jednou z najdôležitejších otázok, ktorú bolo potrebné vyriešiť v tomto konaní, je nepochybne otázka správneho stanovenia hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/, od ktorej sa následne odvíja aj samotná veľkosť dedičských podielov dedičiek 2/ a 3/ na majetku poručiťky. Napriek skutočnosti, že súdy oboch inštancií mali za týmto účelom k dispozícii autentický znalecký posudok vyhotovený v čase darovania a na účely predmetného darovania, a s ktorým súhlasili obe obdarované dedičky, t. j. znalecký posudok číslo 032/2000 z 28. apríla 2000 Ing. Juraja Ivanča, súdy oboch inštancií vychádzali z dodatočne predloženého účelového znaleckého posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 Ing. Ivana Izakoviča. Bolo podľa názoru dovolateľky nevyhnutne potrebné, aby sa súdy oboch inštancií v napadnutých uzneseniach s oboma znaleckými

posudkami riadne vysporiadali. Podľa názoru dovolateľky sporný znalecký posudok Ing. Ivana Izakoviča z 02. novembra 2009 číslo 88/2009 bol vyhotovený účelovo - na objednávku jednej z dedičiek, nepreskúmateľne a v rozpore so zákonom, a teda nie je možné z neho vychádzať na účely stanovenia hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/. Súd prvej inšancie sa v napadnutom uznesení ani s jedinou z námietok uvedených napr. v dovolaní zo 16. mája 2011, v odvolaní z 11. februára 2015 a ďalšie, proti spornému znaleckému posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča nevysporiadal vôbec žiadnym spôsobom. V rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj v komentári k Občianskemu zákonníku sa jasne uvádza, cit. z napadnutého uznesenia odvolacieho súdu: „...pri určení hodnoty daru sa vychádza z ceny, ktorú mal dar v čase, keď sa poskytol... právna teória aj prax však zhodne nevylučujú možnosť, že za určitých okolností treba prihliadať na zmeny hodnoty daru, ku ktorým došlo od nadobudnutia daru do úmrtia poručiťľa.... Pri započítaní daru by sa vychádzalo zo stavu daru, ktorý bol v čase darovania, ale započítaval by sa v hodnote, ktorá bola obvyklá v čase smrti poručiťľa...“ Sporný znalecký posudok číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 Ing. Ivana Izakoviča však vôbec nestanovil hodnotu daru v čase smrti poručiťľky (t. j. k E.) ale údajne spätne ku dňu darovania (t. j. k 07. júnu 2000), čo je diametrálne odlišná právna situácia, než aká sa uvádza v odvolacím súdom spomínanom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a komentári k Občianskemu zákonníku. Taktiež podľa názoru odvolacieho súdu nová právna úprava zavedená vyhláškou č. 492/2004 Z. z. mala účinky okamžitej aplikability a neumožňovala spätnú aplikáciu v čase vykonávania znaleckého úkonu zrušenej vyhlášky, pričom je dovolateľka presvedčená o tom, že retroaktívne použitie právneho predpisu znalcom Ing. Izakovičom je protiústavné a protizákonné. Ďalej v čase, kedy sa podľa tvrdenia znalca Ing. Ivana Izakoviča mala uskutočniť obhliadka ohodnocovaného pozemku parc. č. 8/1, bola jeho výlučnou vlastníčkou dovolateľka (a nie teda zadávateľka sporného znaleckého posudku!) a tá predsa asi najlepšie vie, že ju znalec Ing. Ivan Izakovič o sprístupnenie predmetného riadne oploteného a uzamknutého pozemku za účelom vyhotovenia sporného znaleckého posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009, nikdy nežiadal. Navyše, ak by sa obhliadka pozemku parc. č. 8/1 skutočne uskutočnila tak ako to tvrdí znalec Ing. Ivan Izakovič v posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009, znalec by mal mať asi o jej vykonaní zápisnicu o úkone. Súd si však túto zápisnicu o obhliadke od znalca vôbec ani len nevyžiadali.

3.1. K dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že samotné použitie znaleckého posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča, a nie znaleckého posudku číslo 032/2000 z 28. apríla 2000 Ing. Juraja Ivanča, na účely stanovenia hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/, súdy oboch inšancií odôvodnili judikátom R 5/1970, t. j. uznesením Najvyššieho súdu ČSR z 28. februára 1969 č. j. 4Cz/121/68 a odvolací súd aj odbornou literatúrou, konkrétne Občianskym zákonníkom II, 2. vydanie, 2019, s. 1821-1824, Nakladateľstvo Beck. Avšak ani v zmysle spomínaného judikátu ako ani v zmysle odvolacím súdom citovanej odbornej literatúry však nebolo možné použitie znaleckého posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča na účely stanovenia hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/ pripustiť. Ak súdy oboch inšancií pri stanovení hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/ vychádzali zo znaleckého posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča, ktorý stanovil hodnotu darov spätne k dátumu darovania, t. j. k 07. júnu 2000, navyše za retroaktívneho použitia vyhlášky platnej v čase vyhotovovania posudku, t. j. k 02. novembru 2009, celkom zrejme sa tým odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, konkrétne judikátu R 5/1970, resp. uznesenia Najvyššieho súdu ČSR z 28. februára 1969 č. j. 4Cz/121/68, na ktorý sami poukazovali, a ktorý jasne hovorí o tom, že pri stanovení hodnoty darov síce možno zohľadniť cenový vývoj, avšak v takom prípade treba vychádzať výlučne z hodnoty daru v čase smrti poručiťľa, a nie teda v čase darovania, a teda súdy oboch inšancií vec nesprávne právne posúdili. Taktiež keďže súdy oboch inšancií vyhodnotili postup znalca Ing. Ivana Izakoviča, ktorý v znaleckom posudku číslo 88/2009 z 02. novembra 2009 ohodnotil predmet daru spätne k 07. júnu 2000, avšak za retroaktívneho použitia právnych predpisov účinných v čase vyhotovenia posudku, t. j. k 09. novembru 2009, ako správny, celkom evidentne sa tým odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, konkrétne rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2014 sp. zn. 2MCdo/9/2013, ale aj Ústavného súdu Slovenskej republiky a Súdneho dvora EÚ, ktoré inštitúcie retroaktívitu zásadne zakazujú, dokiaľ ju ústava alebo zákon v presne stanovených prípadoch výslovne neumožnia, a teda súdy oboch inšancií predmetný prípad nesprávne právne posúdili aj v tomto smere.

Dovolateľka na záver navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvej inštancie zrušil, a aby vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; alebo, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil, a aby vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Dedičky 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolateľka v dovolaní len opakuje argumentáciu už obsiahnutú v jednotlivých prostriedkoch procesnej obrany pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom a v neposlednej rade aj v dovolaniach predchádzajúcich. Majú za to, že nie sú dané dôvody dovolania a ani žiadne vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté uznesenie zrušiť. Dovolateľka odvolaciemu súdu vytýka vlastne to, že vec nesprávne právne posúdil, keď nesprávne interpretoval § 484 Občianskeho zákonníka, pokiaľ ide o rozsah a spôsob započítania daru od poručiteľa do podielu jednotlivých dedičov. Pokiaľ ide o výklad § 484 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k rozsahu a spôsobu započítania daru od poručiteľa do podielu jednotlivých dedičov, v celom rozsahu sa stotožňujú s odôvodnením napadnutého uznesenia. Dovolateľka namieta, že súdy oboch inštancií sa nevysporiadali s námietkami voči znaleckému posudku č. 88/2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča. V tejto veci námietok predložila k dovolaniu nový dôkazný prostriedok, a to Sťažnosť adresovanú na MSSR voči znalcovi a odpoveď MSSR na sťažnosť, v ktorej odpovedi z 05. mája 2010 bola usmernená ako má postupovať v prípade dôvodnej obavy z nesprávneho postupu znalca. Napriek tejto skutočnosti ani v jednom konaní, či už na okresnom súde, ani v odvolacom konaní, a v konečnom dôsledku ani v predchádzajúcich dovolaniach dovolateľka tento argument a dôkaz nepredložila, hoci ho mala k dispozícii od 05. mája 2010. Prípustnosť dovolania dovolateľky podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je procesne daná, v dôsledku čoho navrhli, aby dovolací súd rozhodol tak, že dovolanie dovolateľky podľa ustanovenia § 447 písm. f) CSP odmietne, resp. podľa § 448 CSP zamietne. Dedičky 1/ a 2/ si uplatnili nárok na náhradu trov v dovolacom konaní vo výške 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 86 CMP v spojení s § 464 CSP a § 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Konanie o prejednanie dedičstva, resp. konanie o dedičstve patrí medzi mimosporové konanie, ktoré je s účinnosťou od 01. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 158 a nasl. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“). Ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (§ 2 ods. 1 CMP). To platí i pre konanie o dovolaní. Keďže CMP neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať CSP.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (porovnaj sp. zn. 9Cdo/72/2020, 9Cdo/260/2021).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad.

10. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

11. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nepreskúmateľnosť, nakoľko súdy oboch inštancií vychádzali z predloženého účelového znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 Ing. Ivana Izakoviča. Bolo podľa názoru dovolateľky potrebné, aby sa súdy oboch inštancií v napadnutých uzneseniach s oboma znaleckými posudkami riadne vysporiadali. Sporný znalecký posudok č. 88/2009 z 02. novembra 2009 Ing. Ivana Izakoviča podľa dovolateľky nestanovil hodnotu daru v čase smrti poručiteľky (t. j. k E.), ale spätne ku dňu darovania (t. j. k 07. júnu 2000).

14. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vétrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

15. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premisí dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

16. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. V konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

18. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súd prvej inštancie a odvolací súd svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti. O b a s ú d y nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery.

18.1. Súd prvej inštancie pri určení hodnoty daru vychádzal zo Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom. V konaní bol pre účely ocenenia darovaných nehnuteľností predložený aj Znalecký posudok č. 032/2000 z 28. apríla 2000 vypracovaný Ing. Jurajom Ivančom, v ktorom znalec použil vyhlášku č. 465/1991 Zb. o cenách stavieb, pozemkov, trvalých porastov, úhradách za zriadenie práva osobného užívania pozemkov a náhradách za dočasné užívanie pozemkov, podľa ustanovení ktorej sa zisťujú ceny nehnuteľností (stavieb, bytov, nebytových priestorov, pozemkov a trvalých porastov pre účely určenia výšky dane podľa zák. SNR č. 318/1992 Zb. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností a pre určenie vyvolávacej ceny pre verejné dražby, ak jej stanovenie nie je upravené inak). K významnej zmene vo výkone znaleckej činnosti došlo v súvislosti s daňovou reformou a so zmenami niektorých daňových predpisov od 01. januára 2004, keď na právne úkony súvisiace s nehnuteľnosťami v prípade, ak sa zároveň vyžaduje ich ocenenie, toto ocenenie sa predkladá vo vyjadrení ich všeobecnej, teda trhovej hodnoty. Išlo tak už o oceňovanie pre účely zrealizovania ceny na tzv. trhovej báze. Odvolací súd mal za to, že práve z uvedených dôvodov, spočívajúcich v podstatnej a významnej zmene právnych predpisov upravujúcich oceňovanie nehnuteľností, došlo k takej zmene ocenenia rovnakých nehnuteľností v rámci oboch znaleckých posudkov.

18.2. Cena darovaných nehnuteľností podľa Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom bola podľa názoru odvolacieho súdu spravodlivejšia, nakoľko zohľadňuje reálnu trhovú cenu nehnuteľností podľa ich stavu v čase darovania, než znalecká cena

nehnuteľností určená znaleckým posudkom opierajúcim sa o cenový predpis, ktorý reguloval ceny nehnuteľností pre potreby štátnych orgánov a pre vymedzené právne úkony, a to bez zohľadnenia cenového vývoja, polohovej diferenciácie a vplyvov realitného trhu. Odvolací súd mal za to, že znalec postupoval správne, keď pri stanovení všeobecnej hodnoty nehnuteľností, a to síce spätne k dátumu 07. júna 2000, pričom aplikoval právnu úpravu účinnú v čase vypracovania znaleckého posudku.

18.3. V reakcii na dovolacie argumenty dovolateľky dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dedička 3/ preto neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

19. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dedička 3/ sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila, a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia nesúhlasila a nestotožnila sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dedička 3/ neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

21. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie dedičky 3/ nie je v tejto časti podľa § 420 písm. f) CSP dôvodné, a preto ho podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietol.

22. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

23. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na mysli, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva

žiadny priestor pre uplatnenie domniek alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinstančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na mysli pri formulovaní dovolania.

24. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

25. Teda musí ísť o otázku právnu (v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

26. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP má osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a tiež 6Cdo/129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

27. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/203/2016 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/123/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c) uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

28. Dovolateľka namietala odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže ak súdy oboch inštancií pri stanovení hodnoty darov dedičkám 2/ a 3/ vychádzali zo znaleckého posudku č. 88/2009 znalca Ing. Ivana Izakoviča, ktorý stanovil hodnotu darov spätne k dátumu darovania, t. j. k 07. júnu 2000, celkom zrejme sa tým odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne judikátu R 5/1970, resp. uznesenia Najvyššieho súdu z 28. februára 1969 č. j. 4Cz/121/68, ktorý hovorí o tom, že pri stanovení hodnoty darov síce možno zohľadniť cenový vývoj, avšak v takom

pripade treba vychadzat' vylucne z hodnoty daru v case smrti porucitel'a, a nie teda v case darovania, cim sudy oboch instancií vec nespravne pravne posudili. Taktiez v danej súvislosti dovolateľka namietala aj to, že znalecký posudok č. 88/2009 ohodnotil predmet daru spätne k 07. júnu 2000, avšak za retroaktívneho použitia právnych predpisov účinných v case vyhotovenia posudku, t. j. k 09. novembru 2009, čím sa celkom evidentne odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2014 sp. zn. 2MCdo/9/2013.

29. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR z 28. februára 1969 sp. zn. 4Cz/121/68 (publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu pod R 5/1970) vyplýva, že pri započítaní na dedičský podiel v zmysle § 484 ods. 1 OZ možno prihliadnuť len na tie hodnoty, ktoré boli poskytnuté priamo dedičovi, nie však na tie hodnoty, ktoré boli poskytnuté jeho rodinným príslušníkom. Vychádza sa zásadne z obecnej ceny toho, čo bolo plnené v dobe, kedy to dedič obdržal. Táto zásada platí však pre pomery, v ktorých sú hodnoty a ceny stabilizované; mimoriadne prípady je nutné vždy posudzovať podľa konkrétnych okolností, pretože by nebolo spravodlivé, aby boli dedičovi započítané dary, ktoré mu - aj keď zachoval najväčšiu starostlivosť a opatrnosť - nepriniesli žiadny prospech.

30. Započítanie (kolácia) je inštitút dedičského práva, účelom ktorého je dosiahnuť spravodlivé rozvrhnutie majetkového prínosu pochádzajúceho od poručiteľa do majetku dedičov. Cieľom je odstrániť alebo aspoň zmenšiť majetkové disproporcie medzi dedičmi, pokiaľ majú pôvod v majetkových zdrojoch plynúcich od poručiteľa. Tento účel (cieľ) sa dosahuje vyrovnaním rozdielov, ku ktorým medzi dedičmi došlo v dôsledku právneho úkonu poručiteľa, ktorým za svojho života obdaroval niektorého z viacerých (budúcich) dedičov. Pri započítaní ide o modifikáciu zákonného dedičského podielu obdarovaného dediča. Pri intestátnej postupnosti (pri dedení zo zákona) dochádza k započítaniu ex offio.

30.1. Pri kolácii v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa hodnota toho, čo niektorý z dedičov obdržal od poručiteľa počas jeho života ako dar nad rámec obvyklého darovania, pripočíta k celkovej hodnote zanechaného majetku poručiteľa, zo súčtu týchto hodnôt sa vypočíta výška podielu zo zákona a od takto určeného podielu sa obdarovanému dedičovi odpočíta to, čo je predmetom zápočtu.

31. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR z 26. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/40/2017 jednoznačne vyplýva, že už zo samej podstaty matematického výpočtu, ktorým sa realizuje započítanie v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že význam tu má nielen správne určenie celkovej ceny poručiteľovho majetku v case jeho smrti, ale tiež správne určenie hodnoty daru (zápočtu). Hodnota daru v case jeho nadobudnutia (najmä v prípade nehnuteľností) nemusí byť totožná s hodnotou daru v case smrti poručiteľa; rozhodujúcou však je všeobecná cena darovanej veci v case darovania, teda nie v case smrti poručiteľa alebo prejednávania dedičstva. Všeobecnou cenou sa pritom rozumie cena, za ktorú by v danom mieste a case (obdarovania) bolo možné obstať rovnakú (obdobnú) vec v závislosti od ponuky a dopytu.

32. Dovolací súd tiež poukazuje aj na rozsudok NS ČSR z 31. októbra 1991 sp. zn. 4Cz/55/1991, podľa ktorého sa pri oceňovaní toho, čo poručiteľ za svojho života daroval, vychádza pri započítaní daru zásadne z ceny daru v case jeho darovania.

33. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka v dovolaní nastolila takú otázku, ktorá kumulatívne nespĺňa znaky otázky uvedenej v tomto uznesení najvyššieho súdu, resp. nenastolila otázku, ktorá by bola relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko odvolací súd rozhodol v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, keď pri určení hodnoty daru vychádzal zo Znaleckého posudku č. 88/2009 vypracovaného Ing. Ivanom Izakovičom, ktorý stanovil všeobecnú hodnotu pozemku ku dňu 07. júna 2000, t. j. ku dňu dátumu darovania ohodnocovaných nehnuteľností. Takto stanovená všeobecná hodnota pozemku totiž zohľadňuje reálnejšie trhovú cenu nehnuteľností podľa ich stavu v case darovania, než znalecká cena nehnuteľností určená znaleckým posudkom opierajúcim sa o cenový predpis, ktorý reguloval ceny nehnuteľností pre potreby štátnych orgánov a pre vymedzené právne úkony, a to bez zohľadnenia cenového vývoja, polohovej diferenciácie a vplyvov realitného trhu. Teda vychádzal zo správneho právneho názoru, že rozhodujúcou je všeobecná cena

darovanej veci v čase darovania, a teda nie v čase smrti poručiteľa.

33.1. Aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR z 28. februára 1969 sp. zn. 4Cz/121/68 (R 5/1970) vyplýva, že sa má zásadne vychádzať zo všeobecnej ceny daru ku dňu jeho darovania, avšak v mimoriadnych prípadoch, ak by dar od momentu darovania ku dňu smrti poručiteľa stratil svoju hodnotu, bolo by nespravodlivé, aby bol dedičovi započítaný dar, ktorý mu aj napriek ním vynaloženej potrebnej starostlivosti nepriniesol žiadny prospech, a preto je v takomto prípade potrebné prihliadať na cenu daru, akú má v čase smrti poručiteľa. Zmenu hodnoty daru je možné zohľadniť iba vtedy, ak nemá svoj pôvod v zmene stavu predmetu daru, ktorá spočíva v zásluhách obdarovaného (napr. v následných investíciách či opravách predmetu daru uskutočnených obdarovaným po nadobudnutí daru), a len vtedy, ak spočíva zmena hodnoty daru výhradne v mimoriadnych okolnostiach (súvisiacich napr. so situáciou na trhu), ktoré spôsobia značné rozdielne ceny predmetu daru v čase, keď bol dedičovi poskytnutý a v čase smrti poručiteľa bez toho, aby na tom mal obdarovaný akúkoľvek zásluhu. Prihliadnuť je tak možné nielen na mimoriadne zvýšenie obvyklej ceny darovanej veci, ale aj na výnimočné zníženie hodnoty daru (ku ktorému došlo napr. v dôsledku neočakávaných prírodných či spoločenských udalostí), kedy by nebolo spravodlivé, aby obdarovanému dedičovi boli započítavané aj dary, ktoré mu v skutočnosti nepriniesli (bez jeho zavinenia) žiadny prospech, prípadne mu dokonca spôsobili škodu.

33.2. Podľa dovolacieho súdu možno teda uvažovať tak o variante, že sa započíta hodnota daru v hodnote vyššej, než aká bola v čase odovzdania daru, ako aj o započítaní hodnoty nižšej, než aká bola v čase odovzdania daru. V oboch prípadoch je potrebné mimoriadnosť situácie posudzovať individuálne, podľa okolností každého konkrétneho prípadu.

33.3. V preskúmvanej veci však nejde o dar, ktorý by daryni 3 / nepriniesol žiaden prospech, resp. stratil by hodnotu ku dňu smrti poručiťky, a preto nie je dôvod prihliadať na toto rozhodnutie v tom smere, že ide o mimoriadny prípad, pri ktorom sa nemá vychádzať z hodnoty a ceny daru ku dňu darovania, ale ku dňu smrti poručiťky. V tomto prípade je dovolací súd názoru, že oba sudy nižšej inštancie vychádzali správne z hodnoty daru - nehnuteľnosti ku dňu darovania, tak ako to vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu.

34. Vo väzbe na uvedené dovolateľka ďalej namietala, že oba sudy nižšej inštancie nesprávne vo veci odobrili postup znalca Ing. Ivana Izakoviča, ktorý v Znaleckom posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 ohodnotil predmet daru spätne k 07. júnu 2000, avšak za retroaktívneho použitia právnych predpisov účinných v čase vyhotovenia posudku, t. j. k 09. novembru 2009, čím sa celkom evidentne odchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, konkrétne rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2014 sp. zn. 2MCdo/9/2013.

34.1. Dovolací súd však uvádza, že dovolateľkou označené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2014 sp. zn. 2MCdo/9/2013 skutkovo a právne nesúvisí s preskúmvanou vecou, nakoľko sa týka posudzovania splnenia hmotnoprávnych podmienok pre priznanie náhrady škody na zdraví, ku ktorej došlo pri dopravnej nehode v čase pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie, kedy nemožno aplikovať právo Európskej únie. V tejto súvislosti zároveň dovolací súd konštatuje, že správne odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v rámci znaleckého oceňovania sa oceňovanie nehnuteľností realizuje spätne k určitému dátumu. Z uvedeného dôvodu tak znalec Ing. Ivan Izakovič pri vypracovaní Znaleckého posudku č. 88/2009 z 02. novembra 2009 postupoval správne, keď vo veci aplikoval platnú a účinnú vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z., t. j. právnu úpravu účinnú v čase vypracovania znaleckého posudku na oceňovanie nehnuteľností spätne k dátumu 07. júna 2000. Právna úprava zavedená vyhláškou č. 492/2004 Z. z. mala účinky okamžitej aplikability a neumožňovala spätnú aplikáciu už zrušenej vyhlášky.

35. Dovolateľka tak nedôvodne namieta odklon od judikatúry najvyššieho súdu. Sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu

uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) CSP (porovnaj aj rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/6/2017).

36. Dovolací súd preto uzatvára, že dovolateľkou formulované otázky nepredstavujú vymedzenie právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Rovnako dovolateľka neopodstatnene namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie dedičky 3/ ako celok zamietol podľa § 448 CSP.

37. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP s použitím § 52 CMP.

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.